

PRIPREMA ZA NASTAVNI SAT VJERONAUKA

ŠKOLA: OŠ Fran Franković, Rijeka

VJEROUČITELJICA: Roberta Kelava

RAZRED: 7c.

TEMATSKA CJELINA: Dekalog- upitnik za život

TEMA: Dekalog i ljudska prava

GODIŠNJI ODGOJNO OBRAZOVNI ISHODI

OŠ KV C.7.2.

Učenik analizira i uočava kako kršćanska slika o dostojanstvu čovjeka utječe na vrednote suvremenoga društva i njegove osobne vrednote.

RAZRADA ISHODA: Učenik

- prepoznaje da Božje zapovijedi čuvaju ljudsku slobodu, i dostojanstvo osobe
- opisati što je u Dekalogu izvor temeljnih ljudskih prava, te koja su zajednička obilježja Dekaloga i ljudskih prava
- nabraja i imenuje zapovijedi koje su temelj ljudskih prava
- diskutirati oko kojih se moralnih načela vode rasprave, i dvojbe u medijima i društvu

OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA

Osobni i socijalni razvoj

osr B.3.2.Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima.

osr C.3.2. Prepoznaje važnost odgovornosti pojedinca u društvu.

Učiti kako učiti

uku A.3.1. Samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.

uku A.3.3. Samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

uku A.3.4. Kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

uku D.3.2. Ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Gradanski odgoj i obrazovanje

goo A.3.2. Uočava važnost Ustava Republike Hrvatske i drugih temeljnih dokumenata u zaštiti ljudskih prava.

goo A.3.3. Promiče ljudska prava.

goo B.3.1. Promiče pravila demokratske zajednice.

goo C.3.3. Promiče kvalitetu života u lokalnoj zajednici.

Kritičko mišljenje

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

ikt A.3.2.

Učenik se samostalno koristi raznim uređajima i programima.

ikt B.3.3.

Učenik poštuje međukulturne različitosti.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI TEME

Učenik prepoznaje pozitivne utjecaje Božjih zapovijedi na dostojanstvo čovjeka, izgradnju suvremenog društva te izgradnju vlastite osobnosti,

- analizira negativne utjecaje koji predstavljaju opasnost u rastu i razvoju vlastite osobnosti te suvremenog demokratskog društva,

- istražuje pozitivne deklaracije o pravima čovjeka u izgradnji vlastite osobnosti.

KORELACIJA:

Informatika

C.8.1

U domeni Digitalna pismenost i komunikacija učenik pronalazi, opisuje te uspoređuje različite servise za objavljivanje digitalnih sadržaja, opisuje postupak objavljivanja digitalnih sadržaja.

C.8.2

U domeni Digitalna pismenost i komunikacija učenik samostalno pronalazi informacije i programe, odabire prikladne izvore informacija te uređuje, stvara i objavljuje/dijeli digitalne sadržaje.

C.8.3

U domeni Digitalna pismenost i komunikacija učenik dizajnira, razvija, objavljuje i predstavlja radove s pomoću sredstava informacijske i komunikacijske tehnologije primjenjujući suradničke aktivnosti.

Hrvatski jezik:

OŠ HJ A.8.1.

Učenik govori i razgovara u skladu sa svrhom govorenja i sudjeluje u planiranoj raspravi.

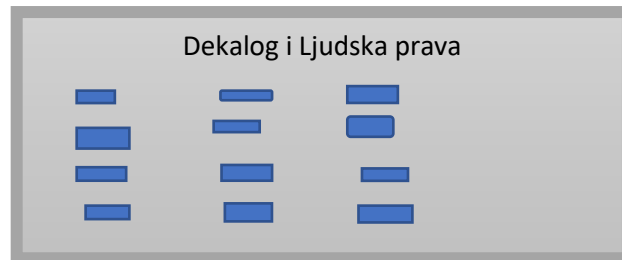
OŠ HJ A.8.2.

Učenik sluša tekst, prosuđuje značenje teksta, i povezuje ga sa stečenim znanjem i iskustvom.

OŠ HJ A.8.3.

Učenik čita tekst, prosuđuje značenje teksta i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom.

PLAN PLOČE:

Metodički sustav: korelacijsko integracijski(heuristički s elementima problemsko-stvaralačkog i interpretativno-stvaralačkog)

OBLICI RADA: frontalni, individualni, skupni/timski

VREDNOVANJE ISHODA:

Vrednovanje za učenje:

Gledanje prezentacije, rad u skupini, čitanje teksta, rad u skupini, odgovaranje na pitanja, iznošenje vlastitih stavova i mišljenja, čitanje odgovora.

Vrednovanje kao učenje:

Lista samoprocjene (navedeni pojmovi uz koje učenik crta smješka ili plačka)

	Da	Uglavnom	Treba popraviti
Svi su aktivno sudjelovali u radu.			
Uspješno je izvršen zadatak.			
Uvažavali smo različitost mišljenja.			
Zadovoljan sam svojim radom.			
Mogu povezati naučeno sa životom.			
Mogu uspješno objasniti naučeno.			

Vrednovanje naučenog:

Vrednovanje naučenoga – izlazna kartica:

- Imenuj tri ključna pojma koja smo danas naučili.
- Nabroji nekoliko obilježja Deklaracije o ljudskim pravima.
- Što znači da se Dekalog i Deklaracija o ljudskim pravima nadopunjuju?

Metodički postupci: molitva, rješavanje zadataka, izlaganje, razgovor, stvaralačko izražavanje, rad u skupinama, iznošenje zaključaka, pisanje

Nastavne metode: molitveno izražavanje, vizualna metoda, verbalne metode

(usmeno izlaganje, opisivanje, objašnjavanje, izvještavanje, razgovor, diskusija, debata, povezivanje i prepoznavanje, čitanja i rad na tekstu), stvaralačko izražavanje (scensko – igra uloga), rješavanje digitalne vježbe

Nastavna sredstva: vizualna (kartice sa Deklaracijom o ljudskim pravima) Sveto pismo, auditivna (riječ učitelja), audio-vizualna (prezentacija, kahoot), tekstualna (zadaci za rad u skupinama)

Mediji komuniciranja: ploča i kreda, bilježnica i olovka, računalo, projektor, Internet, vjeronaučni udžbenik „*Neka je Bog prvi*“, ppt prezentacije, mobitel, tablet, igra debata, zadaci za rad u skupini, listić samoprocjene

Izvori za pripremanje nastavnika: *Neka je Bog prvi*, udžbenik za katolički vjeronauk sedmoga razreda OŠ, KS, Zagreb, 2022., str.91.-93.; *Biblija, Internet, Kurikulum nastavnog predmeta Katolički vjeronauk za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj*, https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_216.html

Izvori za pripremanje učenika: *Neka je Bog prvi*, udžbenik za katolički vjeronauk sedmoga razreda osnovne škole, radna bilježnica *Neka je Bog prvi*

GLOBALNA STRUKTURA SATA

1. Meditativno – molitveni početak (2')
2. Motivacija (5')
3. Najava teme (2')
4. Otkrivanje i razumijevanje sadržaja (2')
5. Rješavanje problemskih situacija – rad u skupinama (15')
6. Priopćavanje rezultata rada, dopune i korekcije (2')
7. Sinteza (12')

8. Aktualizacija (3)

9. Meditativno-molitveni završetak (2)

1. Meditativno – molitveni početak

Čitam odlomak iz Biblije Mt 19,16-19.

I gle, pristupi mu netko i reče: »Učitelju, koje mi je dobro činiti da imam život vječni?«¹⁷ A on mu reče: »Što me pitaš o dobrome? Jedan je samo dobar! Ali ako hoćeš u život ući, čuvaj zapovijedi.«¹⁸ Upita ga: »Koje?« A Isus reče:
*»Ne ubij!
Ne čini preljuba!
Ne ukradi!
Ne svjedoči lažno!
¹⁹ Poštuj oca i majku!
I ljubi svoga bližnjega
kao sebe samoga!«*

Zatim sat započinjemo molitvom Oče naš. Ustanemo se svi i zajedno molimo.

2. Motivacija

Učenicima na leđa lijepim kartice sa skraćenim tekstom iz Opće deklaracije o pravima čovjeka. Kartice su označene rednim brojem.

Učenici ne vide koji broj kartice imaju na leđima.

Govorim učenicima da pogledaju jedan drugome koji imaju redni broj.

Zatim jedan drugome pomažu tako da stanu u vrstu počevši od najmanjeg prema većem.

Prvi tj. onaj s rednim brojem 1. stane sasvim lijevo. Učenici s većim rednim brojem do njega sve na niže u vrstu.

Učenici tada smiju odlijepiti sa svojih leđa karticu.

Čitaju što piše na kartici.

Prilog 1.

1.
JA SAM PRAVO NA ŽIVOT

2.
JA SAM UPOZORENIE DA NITKO
NE SMIE BITI MUČEN I PONIŽAVAN

3.
JA SAM PRAVO ČOVIEKA DA NITKO
NE SMIE BITI U ROPSTVU ILI PRODAVAN KAO ROBLJE

4.
JA SAM PRAVO NA SLOBODU I SIGURNOST

5.
JA SAM PRAVO NA SLOBODU MISLI, SAVIESTI I VIERE

6.
JA SAM PRAVO DA NITKO NE SMIE
DRUGOME ZAZIRATI U PRIVATNOST, OBITELJ ILI DOPISIVANJE

7.
JA SAM PRAVO NA SLOBODU GOVORA I IZRAŽAVANJA

8.
JA SAM PRAVO NA SLOBODNO MIRNO SASTAJANJE I UDRUŽIVANJE

9.
JA SAM PRAVO NA SKLAPANJE BRAKA I OSHIVANJE OBITELJI

10.
JA SAM PRAVO NA POŠTOVANIE IMOVINE

11.
JA SAM PRAVO NA ŠKOLOVNIE I SLOBODU
RODITELJA NA ODGOJ SVOJIE DIČE

12.
JA SAM PRAVO DA SVAKOM ČOVIEKU PRIPADAJU OVA PRAVA
BEZ OGRANICA NA RASU, BOJU, JEZIK, SPOL, RELIGIJU,
IMOVINU, ROĐENIE ILI POLITIČKO OPREDIELENIE.

Učenci lijepe kartice na ploču.

3. Najava teme

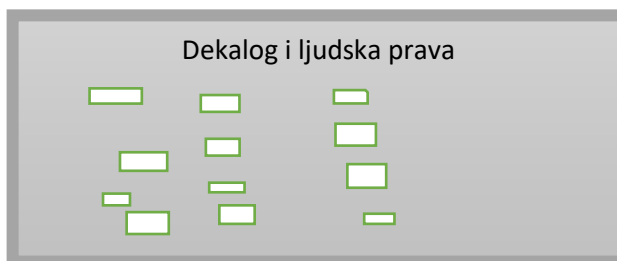
Najavljujem temu tako da pitam kratko učenike koliko su im ova prava poznata:

- Je su li već čuli koje od ovih prava ili upozorenja? (*da.. pravo na život, na slobodu govora..*)
- Podsjećaju li vas na neka prava ili pravila? (*da.. zapovijedi, zakon..*)

To je dio Opće deklaracije o pravima čovjeka.

Pišem naslov na ploču **Dekalog i ljudska prava**

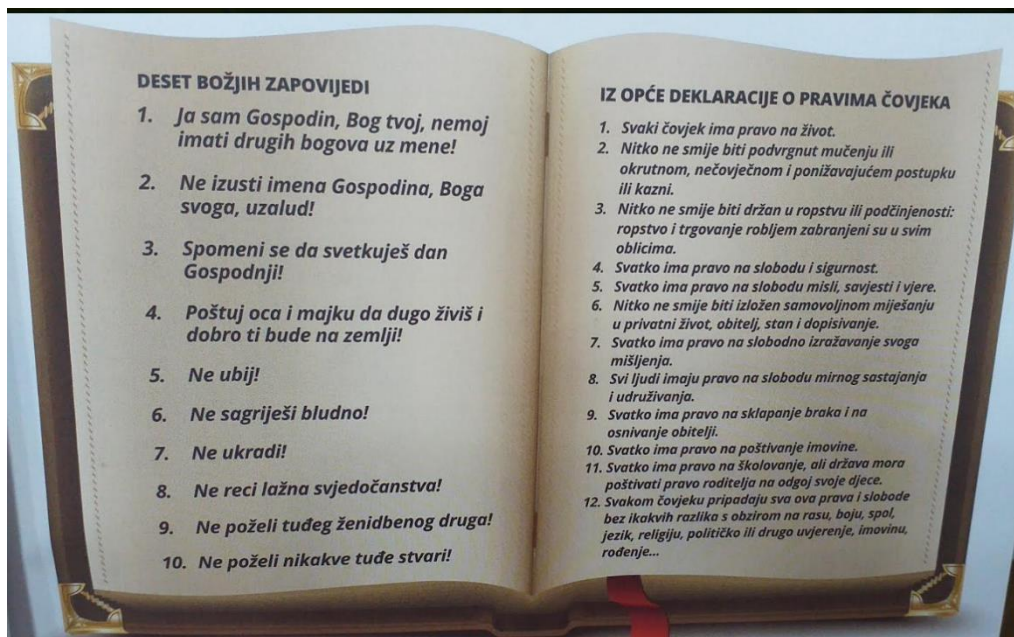
(plan ploče)

4. Otkrivanje i razumijevanje sadržaja

Udžbenik str 93. čitamo Opće deklaraciju o ljudskim pravima (i na prezentaciji je)

Izražajno je čitam. Učenci imaju istu sliku u udžbeniku kao i na prezentaciji.

Pitam učenike jesu li već čuli za opću deklaraciju o pravima čovjeka?

- Koja odredba / ljudsko pravo im je najpoznatije? (*pravo na život..*)
- Jesu li uočili povezanost s Dekalogom? (*da, neke stvari su iste ali na drugi način rečene*)
- Što je zajedničko Dekalogu i deklaraciji? (*govore kakvi ljudi trebaju biti da bi svijet bio pravedan i bolje mjesto za život*)
- Pokušajte zamisliti svijet bez ova dva popisa, kakav bi bio? (*kaos, nepravda, ubojstva, samovolja..*)

Nastavljam uz prezentaciju govoriti kratko o ljudskim pravima kroz povijest

- 1891. papa Lav XIII. je izdao encikliku **Rerum novarum** koja je posvećena radničkom pitanju. O humanim uvjetima rada, pravu na štrajk, pravo na rad, na odmor, pravednu plaću..
- 1931. papa Pio XI. izdaje socijalnu encikliku o obnovi društvenog poretka pod nazivom **Quadragesimo anno** („Četrdeseta godina“). O društvenoj pravdi i jednakosti.
- 1961. papa Ivan XXIII. izdaje 1961. godine socijalnu encikliku **Mater et magistra** („Majka i učiteljica“) o suvremenom razvoju socijalnog pitanja koji treba uskladiti s kršćanskim načelima.

Zatim im govorim da ćemo danas odabrati 8.točku deklaracije i pročitam je u originalnom potpunom zapisu.

Članak 23.

1. Svatko ima pravo na rad, slobodan izbor zaposlenja, pravedne i primjerene uvjete rada i na zaštitu od nezaposlenosti.

2. Svatko bez ikakve diskriminacije ima pravo na jednaku naknadu za jednak rad.
3. Svatko tko radi ima pravo na pravednu i primjerenu naknadu koja njemu i njegovoj obitelji osigurava život dostojan čovjeka i koja se prema potrebi dopunjuje drugim sredstvima socijalne zaštite.
4. Svatko ima pravo osnivati i pristupati sindikatima kako bi zaštitio svoje interese.

Članak 24.

Svatko ima pravo na odmor i slobodno vrijeme, uključujući razumno ograničenje radnih sati i periodični plaćeni dopust.

Objašnjavam učenicima da u iznošenju stava u debati ne zastupaju svoje mišljenje ili izbor (koji se, naravno može s istim poklapati). U ovom obliku rada, podsjećam, učimo se slušati drugoga, toleranciji tuđeg mišljenja, zadržavanje svog stava, strpljivosti i međusobnom uvažavanju. Učenici su se prethodno pripremili tako da su napisali kartice s argumentima za i protiv prava na štrajk i ugrožavanju radničkih prava.

5. Rješavanje problemskih situacija – rad u skupinama

Učenici izvlače nasumice kartice te se dijele na dvije skupine: afirmacijsku i negacijsku.

Razmjestite se tako da sjednu jedni nasuprot drugih.

Moderator čita uvodnu riječ.

Svjedoci smo mnogih kršenja ljudskih prava od samog zapošljavanja do isplate minimalne plaće, oduzimanja prava na godišnji, prekovremeno, neljudskih uvjeta rada pa do slobodnog zasnivanja obitelji.

Kršenje prava čini se vrlo prisutnim u svim područjima radnih odnosa.

Često su žene manje plaćene od muškaraca ..S druge strane mnogi su nezaposleni i nemaju priliku raditi niti za minimalnu plaću za koju bi bili zahvalni. Kamo je nestala skromnost i zahvalnost za plodove rada? Jesmo li možda svi pomalo postali pohlepni pa čujemo „Ne mogu me tako malo platiti koliko ja mogu malo raditi!“?

Potičem učenike da poštuju pravila debate, redoslijed govorenja, toleriraju druge, međusobno slušaju te ne upadnu u riječ drugome. Govorim im i podsjećam da stav koji iznose nije niti treba biti njihov osobni stav, već da su bitni argumenti i uvažavanje tuđeg mišljenja.

6. Priopćavanje rezultata rada, dopune i korekcije

Zaključna riječ debate:

Čitam priču Brune Ferrera:

„Mladi student, koji je dobio volju da se založi za dobrobit čovječanstva, predstavi se jednog dana svetom Franji Saleškom i upita ga: „Što trebam činiti za mir u svijetu?“ Sveti Franjo, smiješeći se, odgovori: „Nemoj tako jako lupati vratim...“

Pokušajmo krenuti od sebe. Velike stvari se događaju na našem kućnom pragu. I put oko svijeta počinje prvim korakom. Pravednim poštenim radom bilo kao radnik ili rukovodeći trebamo provoditi Kristova načela zapovijedi. Isus nije došao ukinuti nego ISPUNITI zapovijedi. „Ljubi Bližnjega svoga kao samoga sebe“. Pravedni svijet nije tamo negdje nego sam ja dio njega. Iz toga proizlazi moja osobna dužnost i obaveza.

7. Sinteza

Učenici pale mobitele i pristupaju Kahoot digitalnom alatu sa sljedećim pitanjima:

1. Riječ Dekalog znači - Deset riječi (kao Deset zapovijedi)
2. Mojsije je dobio Zapovijedi na dvjema glinenim pločama. – Netočno , kamene!
3. Isus je sazeo 10 zapovijedi na... - Dvije zapovijedi ljubavi
4. Opća deklaracija o ljudskim pravima napisana je ... - Nakon 2.svjetskog rata
5. Kako se zove papa koji je napisao prvi dokument o radničkim pitanjima? -Lav XIII
6. Opća deklaracija o ljudskim pravima usvojena je u UJEDINJENIM NARODIMA? -Da
7. Kada je opća deklaracija o ljudskim pravima usvojena? - 10.12.1048.
8. Što obilježavamo 10.12. svake godine? - Međunarodni dan ljudskih prava
9. Što znači ljudsko pravo? - Svi su ljudi jednaki i imaju ista prava
10. Ljudska prava imaju temelj u Božjim zapovijedima? - Da
11. Podupire li papa pravo na štrajk kao ljudsko pravo? - Da
12. Kada su radnička prava narušena, prvo treba pregovarati a ne odmah štrajkati? - Da
13. Dekalog i ljudska prava - Međusobno su povezna i nadopunjuju se

Nakon svakog pitanja kratko prokomentiram odgovor ukoliko nije većina točno odgovorila.

Ogovori su višestruki tako da učenici biraju jedan od ponuđenih odgovora ili tvrdnju kao točnu ili netočnu.

8. Aktualizacija

(Pitanja su na slidu, potičem učenike da promisle i napišu samo odgovore u bilježnicu)

Učenici pišu odgovore u bilježnicu na sljedeća pitanja:

- Po osobnom interesu izdvojite tri ljudska prava iz *Opće deklaracije o pravima čovjeka*. Uz svako pravo napišite Božju zapovijed s kojom ga možete povezati.
- Koje se po tvome mišljenju, ljudsko pravo najčešće krši u svijetu?
- Navedi jedno pravilo koje se najčešće primjenjuje / krši u razredu!

Učenici čitaju odgovore na pitanja. Uočavaju povezanost Dekaloga i ljudskih prava.

Uočavaju da su najčešće kršena prava jednakost spolova, radnička prava i prava radnika...

Na kraju sata im podijelim listić sa tablicom o samoprocjeni današnjeg sata.

9. Molitveno – meditativni završetak

- Završna molitva Zdravo Marijo

Prilog 1.

1.

JA SAM PRAVO NA ŽIVOT

2.

JA SAM UPOZORENJE DA NITKO
NE SMIJE BITI MUČEN I PONIŽAVAN

3.

JA SAM PRAVO ČOVJEKA DA NITKO
NE SMIJE BITI U ROPSTVU ILI PRODAVAN KAO ROBLJE

4.

JA SAM PRAVO NA SLOBODU I SIGURNOST

5.

JA SAM PRAVO NA SLOBODU MISLI, SAVJESTI I VIJERE

6.

JA SAM PRAVO DA NITKO NE SMIJE

DRUGOME ZAZIRATI U PRIVATNOST, OBITELJ ILI DOPISIVANJE

7.

JA SAM PRAVO NA SLOBODU GOVORA I IZRAŽAVANJA

8.

JA SAM PRAVO NA SLOBODNO MIRNO SASTAJANJE I UDRUŽIVANJE

9.

JA SAM PRAVO NA SKLAPANJE BRAKA I OSNIVANJE OBITELJI

10.

JA SAM PRAVO NA POŠTOVANJE IMOVINE

11.

JA SAM PRAVO NA ŠKOLOVNJE I SLOBODU
RODITELJA NA ODGOJ SVOJE DJECE

12.

6.

JA SAM PRAVO DA NITKO NE SMIJE
DRUGOME ZAZIRATI U PRIVATNOST, OBITELJ ILI DOPISIVANJE

7.

JA SAM PRAVO NA SLOBODU GOVORA I IZRAŽAVANJA

8.

JA SAM PRAVO NA SLOBODNO MIRNO SASTAJANJE I UDRUŽIVANJE

9.

JA SAM PRAVO NA SKLAPANJE BRAKA I OSNIVANJE OBITELJI

10.

JA SAM PRAVO NA POŠTOVANJE IMOVINE

11.

JA SAM PRAVO NA ŠKOLOVNJE I SLOBODU
RODITELJA NA ODGOJ SVOJE DJECE

12.

JA SAM PRAVO DA SVAKOM ČOVJEKU PRIPADAJU OVA PRAVA
BEZ OBZIRA NA RASU, BOJU, JEZIK, SPOL, RELIGIJU,
IMOVINU, ROĐENJE ILI POLITIČKO OPREDJELJENJE.

Prilog 2. Ppt prezentacija

[Deklaracija o ljudskim pravima.pptx](#)

The screenshot displays a 4x4 grid of 16 slides from a PowerPoint presentation. Each slide is numbered in the bottom-left corner and has a star icon in the bottom-right corner. The slides cover the following topics:

- Slide 1:** Title slide: "DEKALOG I LJUDSKA PRAVA" with a colorful globe graphic.
- Slide 2:** Introduction: "Hladni rat i Deklaracija o ljudskim pravima" with a bee mascot.
- Slide 3:** Historical context: "1948. godine, 10. prosinca, u Ženevi, 48 država potpisalo Deklaraciju o ljudskim pravima".
- Slide 4:** Title slide: "DEKALOG I LJUDSKA PRAVA" with a bee mascot.
- Slide 5:** "DESET BOŽJIH ZAPOVIJEDI" (The Ten Commandments) with an image of stone tablets.
- Slide 6:** Comparison of the Ten Commandments and the Universal Declaration of Human Rights.
- Slide 7:** "TADA SU ODLUČILI NAPISATI" (Then they decided to write) with a photo of the drafting committee.
- Slide 8:** "DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA" (Declaration of Human Rights) with a grid of icons representing various rights.
- Slide 9:** "1948. godine, 10. prosinca, u Ženevi, 48 država potpisalo Deklaraciju o ljudskim pravima" with a grid of icons.
- Slide 10:** "erum Novarum" (Humanae Libertatis) by Pope Leo XIII, 1891, with a portrait of the Pope.
- Slide 11:** "1971. Papa Pao XI" (1971, Pope Paul VI) with a portrait of the Pope.
- Slide 12:** "DEBATA" (Debate) with a bee mascot.
- Slide 13:** "10. prosinca Medunarodni dan ljudskih prava" (10th of December International Human Rights Day) with a scale of justice.
- Slide 14:** "DEKALOG I LJUDSKA PRAVA - DETAILS - KAHOOT!" with a bee mascot.
- Slide 15:** "NAPISITE ODGOVORE U BILJEŽNICU!" (Write answers in the notebook!) with a bee mascot.
- Slide 16:** "ZDRAVO MARIJO" (Healthy Mary) with an image of the Virgin Mary.

Navigation controls at the bottom right of the grid show "1 od 24 - Med Stavovi nisu bilo r" and "1 od 24 - Međ Stavku nije bilo r".

Literatura:

<https://www.kucaljudskihprava.hr/wp-content/uploads/2020/10/LJUDSKA-PRAVA-PIKTO-final.pdf>

<https://www.ilpopolo.cloud/economia/1089-la-rerum-novarum-questa-illustre-sconosciuta-dottrina-sociale-della-chiesa.html>

<https://hkm.hr/blago-socijalnog-nauka-crkve/plodovi-prve-socijalne-enciklike-rerum-novarum-1891-do-naseg-vremena/>

Prilog 3. Kartica samoprocjene

	Da	Uglavnom	Treba popraviti
Svi su aktivno sudjelovali u radu.			
Uspješno je izvršen zadatak.			
Uvažavali smo različitost mišljenja.			
Zadovoljan sam svojim radom.			
Mogu povezati naučeno sa životom.			
Mogu uspješno objasniti naučeno.			